

Гендерна педагогіка в системі вищої освіти

Ю.В.ФЕДОТОВА

Харківська національна академія міського господарства

На сьогодні в світі загалом, і зокрема в Україні, гендерні дослідження викликають певну зацікавленість вчених і суспільних діячів. Українська держава на сучасному етапі зазнає глибоких демократичних перетворень. Реформи, що проводяться в усіх сферах соціального життя українців, спрямовані на формування і розвиток демократичної держави, в якій людина має пріоритетну цінність, а ідея гендерної рівності є невід'ємною частиною життя нашого суспільства.

Формування професійного спрямування має нестійкий і неконтрольований характер, який проявляється в порушенні у студентів самоідентифікації як суб'єктів діяльності, дезорієнтації уявлень про професійну сферу і положення людини у професії відповідно до „чоловічих” і „жіночих” соціальних ролей, а також у дисонансі професійно важливих якостей і здатностей з тими якостями студента, які потребуються від них педагогами, або є суспільно схваленими якостями чоловіків і жінок.

У системі освіти гендерний контекст визначають як теоретичну концепцію і освітню практику. Гендерні підходи сьогодні міцно впроваджуються у зміст вищої освіти через дисципліни соціогуманітарного циклу: філософію, соціологію, психологію, культурологію, у зв'язку з чим актуальними стають проблеми легітимації гендерного підходу в ті чи інші навчальні дисципліни, вибору оптимальних методів гендерної освіти.

На сьогодні існує самостійна дисципліна – гендерна педагогіка, сутність якої можна визначити як:

- педагогічну систему, яка враховує волевиявлення двох соціальних статей – жінок і чоловіків у громадянському суспільстві як рівних у можливостях і правах з урахуванням їх гендерних інтересів і потреб;
- сукупність підходів, спрямованих на створення комфортних умов у ВНЗ для соціалізації студентів.

Як галузь науково-практичних досліджень гендерна педагогіка не має твердого академічного статусу, вона продовжує сприйматись ученими у сполученні з сексуальною освітою, а також трактується як урахування специфіки статі вихованців у навчально-виховному процесі. Мета гендерної педагогіки – корекція впливу гендерних стереотипів на користь прояву та розвитку особистих властивостей індивіда. Основна ідея статевого підходу в освіті – врахування специфіки впливу на роз-

виток хлопців та дівчат усіх факторів навчально-виховного процесу (зміст, методи навчання, склад дисциплін тощо).

Ефективність гендерного виховання обумовлюється методами його впровадження. У національній вищій школі накопичено значний досвід з розробки та впровадження в навчальний процес технологій, форм і методів викладання, що стали вже традиційними: лекцій, семінарів, диспутів, бесід, самостійної роботи з підручником, написанні рефератів, підготовки доповідей тощо. Використання потенціалу цих форм і методів для реалізації задач гендерного виховання має багато позитивного: дозволяє акцентувати увагу студентів на ключових аспектах теми, знайомити з різними концепціями та підходами до проблеми, робити загальні висновки. Однак традиційні методи слабко орієнтовані на активну взаємодію студента з викладачем, дискусії студентів між собою, самостійне прийняття рішень, що може бути вирішальною передумовою формування їхньої гендерної складової у вищій школі.

Пріоритетну роль у гендерному вихованні повинні займати сучасні технології навчання, що стимулюють творчість, ініціативу, самостійне та критичне мислення, будуються на основі багатобічної взаємодії (різноманітні види дискусій, ситуаційно-рольові ігри, методи аналізу проблемної ситуації).